

Phẩm 5: CA DIẾP

Bấy giờ, bên chỗ Phật nằm, A-nan buồn rầu, rơi lệ, tuyệt vọng lăn lộn trên đất như cây đại thọ bị chặt ngã bên sườn núi, thưa Phật:

–Sao Bà-già-bà Niết-bàn nhanh quá vậy! Tu-già-đà Niết-bàn nhanh quá vậy! Đấng đại từ bi, bảo báu của chúng sinh diệt độ nhanh quá, ngọn đèn lớn của thế gian, ngọn đuốc lớn của thế gian, bậc tối thượng trong hàng trời, người diệt độ nhanh quá. Phân-đà-lợi của chúng sinh ở trong thế gian rơi rụng nhanh quá. Bậc Long tượng của chúng sinh khéo tự điều phục, lại hay điều phục chúng sinh, người chữa điều phục khiến được điều phục, diệt độ nhanh quá. Đấng Đạo sư vô thượng, thường hay chỉ bảo thế gian đạo an ổn, diệt độ nhanh quá. Tuệ nhãn cực sáng chiếu khắp thế gian, thường hay dạy bảo thế gian, diệt độ nhanh quá. Từ đây, thế gian mù tối không người dẫn đường. Bậc cha mẹ của chúng sinh ở trong thế gian lâm chung nhanh quá, thế gian cô độc không chỗ cậy nhờ. Tại sao, ngày mai tôi không còn thấy bảo báu của chúng sinh nữa, mà chỉ còn nghe danh.

Lúc đó, Đức Thế Tôn bảo A-nan:

–Thôi A-nan! Ông chớ có ưu buồn bi não, Ta đã từng dạy ông: Tất cả những việc yêu thích, ưng ý, pháp hòa hợp ắt có ly tán. Nay A-nan! Các pháp hữu vi, pháp sinh, pháp hữu, pháp giác tri, pháp nhân duyên, pháp hoại diệt, nếu không tan hoại, thì điều này không có. Các pháp đó nếu trụ được thì điều này cũng không thể có. A-nan, giả sử pháp có tồn tại lâu thì ắt cũng sẽ ly tán như vậy. Vì vậy ông chớ có ưu buồn bi não.

Khi đó, A-nan nhìn chăm chăm, chiêm ngưỡng tôn nhan Như Lai, quán tưởng vậy rồi cũng lại ngã xuống, như cây đại thọ bị chặt ngã bên sườn núi. Phật lại bảo A-nan:

–Thôi! Ông chớ có ưu buồn, bi não, không vì ông ưu buồn mà làm cho Ta trụ thêm ở đời được. A-nan, Ta đã từng dạy ông: Tất cả các việc yêu thích, ưng ý, hữu vi hòa hợp chắc chắn sẽ ly biệt. Giả sử có tồn tại, tụ hội lâu đi nữa thì cũng sẽ hoại diệt. Các hành là như vậy. Nay A-nan! Ông dùng thân, khẩu hiển hòa hiếu thuận Như Lai, tâm

không có hai, vô lượng an lạc, không sân, không hận, không có oán thù.

Lúc đó, A-nan đứng dậy lau nước mắt, thưa:

–Bạch Thế Tôn! Con sao không sầu, không bi não được. Con cùng với đấng đại từ bi, bậc ra khỏi tất cả thế gian, bậc thương xót tất cả thế gian, bậc được tất cả thế gian yêu mến, bậc được tất cả thế gian hướng về, bậc dẫn đường cho tất cả thế gian, bậc làm lợi ích cho tất cả thế gian, bậc làm an lạc cho tất cả thế gian, bậc đại bảo sáng suốt của chúng sinh như vậy đang ly biệt.

A-nan khóc lóc thảm thiết, lau nước mắt, thưa:

–Lạ thay! lạ thay! Các hành là thân chết mà có thể chi phối, có thể làm cho ngọn đèn lớn, ngọn đuốc lớn, mặt trời lớn chiếu vô lượng ánh sáng rực rỡ, sức nóng lan rộng khắp trăm ngàn ức na-do-tha; đại bảo của chúng sinh hiện khắp làm cho thế gian thấy biết cảnh giới niêm tuệ, diệt độ nhanh quá. Đấng đại trí tuệ, đấng đại quang minh, nay ở thế gian diệt độ nhanh quá. Đấng bảo hộ che chở những người cô độc ở thế gian, diệt độ nhanh quá. Như Lai đầy đủ thần thông biến hóa, nay ở thế gian diệt độ nhanh quá. Thưa Thế Tôn! Con làm sao không ưu sầu, không bi não được. Thưa Thế Tôn! Nay con lấy làm lạ, tâm con

sao không bị phá nứt ra làm trăm mảnh. Con cũng lấy làm lạ, sao không mạng chung ở trước Phật. Việc như vậy, chắc là do thần lực Thế Tôn gia hộ cho con, nhờ vậy nên con chưa mạng chung. Vì sao? Vì con gần gũi Phật nên được ghi nhận, thọ trì không quên tám vạn bốn ngàn các pháp bảo tạng, nhưng chưa lưu hành rộng khắp cho các cõi trời, người trong mười phương. Thưa Thế Tôn! Nhờ thần lực Như Lai gia hộ nên con chưa mạng chung. Con làm sao không ưu sầu, làm sao không bi não. Thưa Thế Tôn! Con đến thành Ca-tỳ-la nơi Thế Tôn sinh, khi dòng họ Thích tập hợp, con nên nói những gì? Có thể con nói ngày Phật Thích Ca Mâu Ni Pháp Vương vô thượng tôn quý trong dòng họ Thích nhập Niết-bàn rồi chăng? Con đến thành Vương-xá chỗ vua A-xà-thế con của Tỳ-đề-hy, nên nói những gì? Con có thể nói ngày Phật Đại Sư Y Vương có khả năng nhổ mũi tên nghiệp vô gián cho thế gian diệt độ rồi chăng? Con đến rừng Kỳ Đà, trưởng giả Cấp Cô Độc hỏi: Khi nào Như Lai đến khu vườn rừng Kỳ Đà - Cấp Cô Độc? Con nên đáp thế nào? Con đến

thành Tỳ-xá-ly, trước mặt các Ly-xa-tử, nên nói những gì? Con có thể nói Tôn sư hết lòng thương xót thế gian diệt độ rồi chăng? Thiện nam, thiện nữ ở các phương cũng đến hỏi nghĩa này, con nên đáp làm sao? Con có thể nói đấng đại trí thế gian, bậc trí tuệ đoạn trừ tất cả nghi diệt độ rồi chăng? Các chúng Tỳ-kheo ở khắp mọi phương, vì muốn thấy Phật để cúng dường, lễ bái, vì bố-tát nên có người đến hỏi thăm Thế Tôn, có người đến hỏi pháp, có người đến hỏi nghĩa, nhưng con không thấy, không nghe họ nói đấng pháp thượng nhân. Sau khi Thế Tôn diệt độ, người tu phạm hạnh ở đời có các thần thông biến hóa cũng diệt độ. Con làm sao không ưu sầu, làm sao không bi não!

A-nan thưa như vậy rồi, Phật lại bảo:

–Thôi A-nan! Ông đừng ưu sầu nữa, phạm hạnh của Ta sẽ lưu hành rộng khắp, trụ lâu dài ở thế gian, tạo lợi ích cho hàng trời người. A-nan, sau khi Ta diệt độ hơn bốn trăm năm, Ca-diếp cùng ông và các đệ tử lần lượt thừa kế phát triển mở rộng thần thông biến hóa, tu hành phạm hạnh tạo lợi ích cho hàng trời, người. A-nan, ông chớ có ưu buồn, chánh pháp của Ta sẽ lưu hành rộng khắp, trường tồn ở thế gian làm lợi ích cho hàng trời, người. A-nan, sau khi Ta Niết-bàn, Tỳ-kheo Ca-diếp cùng ông phát tâm tập hợp pháp Bồ-đề vô thượng của Ta, trải qua a-tăng-kỳ ức na-do-tha kiếp làm tăng ích các pháp lành, khiến không đoạn mất. Vì sao? A-nan, vì Tỳ-kheo Ca-diếp thiếu dục, tri túc, tinh tấn, viễn ly, không thích vọng niệm, không thích hý luận, định tuệ hiện tiền. A-nan, Tỳ-kheo Ca-diếp đối với đại chúng thường hay chỉ bày giáo pháp tạo lợi ích an vui, đối với các bạn đồng tu thuyết pháp không mỗi một, giống như cha mẹ. Nay A-nan! Sự hiểu biết của Tỳ-kheo Ca-diếp hơn hẳn bốn chúng, thương xót thế gian, vì muốn các hàng trời, người, chúng sinh được lợi ích an lạc nên phát tâm như vậy.

A-nan bạch Phật:

–Thưa Thế Tôn! Tỳ-kheo Ca-diếp làm lợi ích an lạc cho bao nhiêu chúng trời, người?

Phật bảo A-nan:

–Tỳ-kheo Ca-diếp khi nhập Niết-bàn, thệ nguyện: Sau khi diệt độ, con nguyện dùng thần lực gia trì làm cho thân thể, y áo, tóc lông, màu da, các căn, chân tay v.v... không biến hoại. Đến khi Di-lặc Như Lai Ứng Chánh Biến Tri xuất hiện ở đời, thì thân ấy của con thấy Đức

Thế Tôn đó cùng chúng hội đầu tiên của Ngài. Cũng vậy, ở chúng hội lớn thứ hai, thứ ba, vì nguyện lực gia trì nên con sẽ khiến cho hằng trăm chúng sinh, hằng ngàn chúng sinh, hằng ngàn vạn chúng sinh, hằng trăm ngàn ức na-do-tha chúng sinh đắc quả Thánh đạo. Hoặc Phật Di-lặc thấy thân thể, y áo của con không biến hoại và cả Thanh văn ba hội cũng thấy thân con, các căn, chi tiết, ca-sa v.v... không biến hoại. Sau đó, con ở giữa không trung tự hỏa táng thân mình, thân hỏa táng rồi mà không có tro, than. A-nan, đó là Ca-diếp phát tâm làm lợi ích an lạc cho chúng sinh. A-nan, Tỳ-kheo Ca-diếp vì nguyện lực gia trì như vậy, nên thành thực được các chúng sinh như vậy, rồi mới nhập Niết-bàn. A-nan, Tỳ-kheo Ca-diếp nhập Niết-bàn rồi, sẽ có bốn núi đá đến chỗ Ca-diếp, hợp lại thành một phủ che thân ấy. A-nan, chính thân Ca-diếp ở trong bốn núi đá đó không bị biến hoại cho đến lúc Phật Di-lặc xuất hiện ở đời, thân Tỳ-kheo Ca-diếp trụ không hoại và y ca-sa cũng trụ không hoại. Vì sao? A-nan, vì người trì giới thanh tịnh, người tu phạm hạnh, người có trí tuệ nên sở nguyện được thành tựu. Chẳng phải người không trì giới thanh tịnh, không tu phạm hạnh, không có trí tuệ mà có thể thành tựu được ước nguyện. A-nan, Tỳ-kheo Ca-diếp, trước vì nguyện lực gia trì nên nhập Niết-bàn, sau khi Niết-bàn, tóc, lông, máu, thịt, các căn, tay chân v.v... của thân Ca-diếp không bị biến hoại, cho đến y áo cũng không biến hoại, và thân ấy cũng không có mùi hôi thối, cho đến lúc Di-lặc xuất hiện ở đời. A-nan, khi Phật Di-lặc xuất hiện ở đời, cùng với chín mươi sáu ức Tỳ-kheo trong hội thứ nhất đến chỗ Ca-diếp. A-nan, chính Phật Di-lặc chỉ thân Ca-diếp cho chín mươi sáu ức Tỳ-kheo và nói như vậy: Này các Tỳ-kheo! Đây là Tỳ-kheo Ca-diếp ở trong pháp Thích Ca Mâu Ni Như Lai, làm đại Thanh văn trụ hạnh Đầu-đà tối thắng, thiếu dục, tri túc, tinh tấn, viễn ly, không thích vọng niệm, không thích hý luận, định tuệ hiện tiền, đối với chúng sinh thường hay chỉ dạy giáo pháp tạo lợi ích an vui, đối với các bạn đồng tu thuyết pháp không mỗi một như cha mẹ. Này các Tỳ-kheo! Sự hiểu biết của Tỳ-kheo Ca-diếp sâu xa hơn hẳn bốn chúng, tùy thuận các chúng sinh, dứt sạch các nghi. Này chư Tỳ-kheo! Các ông quán xem Ca-diếp, vì thương xót thế gian, vì muốn làm an lạc lợi ích cho các chúng trời, người nên đã phát tâm như vậy. A-nan, Di-lặc Như Lai Ứng Chánh Biến Tri cùng hội thứ hai, chín mươi bốn ức Tỳ-kheo đến chỗ Ca-diếp. Cho đến hội

thứ ba, chín mươi hai ức Thanh văn cùng Di-lặc đến chỗ Ca-diếp. A-nan, khi đó Phật Di-lặc chỉ cho chúng Tỳ-kheo chín mươi hai ức, và nói: Tỳ-kheo Ca-diếp này, ở trong pháp Thích Ca Mâu Ni Như Lai, là bậc Thanh văn tối đại, trụ hạnh Đầu-đà tối thắng, thiếu dục, tri túc cho đến phát tâm vì muốn làm lợi ích an lạc cho tất cả chúng trời, người. A-nan, lúc đó Di-lặc Như Lai ung dung thư thái dùng cánh tay phải sắc vàng rờ trên đỉnh đầu Ca-diếp, quán sát các Tỳ-kheo và nói: Nay các Tỳ-kheo, sau khi Phật Thích Ca Mâu Ni diệt độ, Tỳ-kheo Ca-diếp này đã gìn giữ truyền bá rộng rãi chánh pháp. Còn sau khi Ta diệt độ, ở trong chúng đây không có một ai có thể gìn giữ và truyền bá rộng chánh pháp của Ta như Tỳ-kheo Ca-diếp. A-nan, chính Tỳ-kheo Ca-diếp đối với hội lớn thứ ba đó, vì nguyên gia trì xưa nên sẽ trụ giữa hư không hiện các loại thần thông, biến hóa vô số, rồi tự hỏa táng thân mình, hỏa táng thân xong mà không có tro, than. Lúc Phật Di-lặc còn đang ở đó, Ca-diếp phát khởi vậy rồi, vì các chúng Tỳ-kheo chín mươi hai ức nên nói vô số pháp làm cho hằng trăm, hằng ngàn, hằng ức na-do-tha trăm ngàn trời, người đắc quả thánh đạo. A-nan, Tỳ-kheo Ca-diếp phát tâm làm lợi ích cho nhiều chúng sinh như vậy, ông cũng phát tâm làm lợi ích, an lạc nhiều cho chúng sinh như vậy. Tỳ-kheo Ca-diếp cùng ông phát tâm gìn giữ chánh pháp của Ta, dùng thần thông biến hóa đủ loại, tu hành phạm hạnh, thường hay làm lợi ích các chúng trời, người, trải qua bốn trăm năm.

